

3. Валах В. В. Купівля – продаж права спадкування – крок до вдосконалення вітчизняного спадкового права / В. В. Валах // Матеріали міжнародної науково – практичної конференції «Становлення, функціонування та розвиток правових систем сучасності: проблеми науки і практики». – О.: Астропринт, 2010. – С.152 –156.

УДК 349.2(043.2)

Вишновецька С.В.,

к.ю.н, доцент,

Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ПОНЯТТЯ МЕТОДОЛОГІЇ НАУКИ ТРУДОВОГО ПРАВА

Питання методології досить складне, оскільки саме це поняття тлумачиться по – різному. Аналіз літератури з методологічних проблем науки свідчить про наявність надзвичайно широкого спектру розуміння сутності методології. У різноманітності визначень розглядуваного поняття у філософській літературі, працях з інших суспільних наук, у тому числі правових, можна виділити два підходи, що розрізняються обсягом змісту, який вкладається в назване поняття. Для одного з них характерне звуження сфери прояву методології, ототожнення її тільки з методами, під якими розуміють сукупність прийомів і способів вивчення явищ і процесів, які складають предмет тієї чи іншої науки. Багато зарубіжних наукових шкіл не розмежовують методологію і методи дослідження. Другий підхід до розуміння методології полягає в тому, що в її зміст включаються світоглядні, в тому числі ідеологічні, а можливо, і політичні орієнтири для дослідника, які за певної ситуації переростають в категоричні вимоги. Поєднання названих підходів дає найширше розуміння методології [1, с. 31]. На нашу думку, саме таке розуміння методології здатне забезпечити повноцінне вивчення явищ і процесів, які складають предмет науки трудового права.

Слід відзначити, що останнім часом в літературі, спеціально присвяченій методологічному аналізу науки, помітне прагнення до певного синтезу різних підходів в інтерпретації методології, до її розуміння як концептуальної єдності ряду компонентів.

Зокрема, на думку С. Д. Гусарева та О. Д. Тихомирова, методологія сучасної юридичної науки становить складне і багатопланове утворення, яке охоплює:

- проблеми структури наукового знання взагалі й наукових правових теорій зокрема;
- закони виникнення, функціонування і зміни наукових правових теорій;
- понятійний каркас юридичної науки та її окремих дисциплін;
- структуру методів юридичної науки;
- аналіз її наукової мови, формальних і формалізованих методів дослідження (методики і процедури дослідницької діяльності), типології систем наукового правового знання тощо [2, с. 68].

У структурі методології, крім власне методів пізнання, значну роль відіграють теоретичні і методологічні підходи до дослідницької проблематики. Але, на відміну від методів пізнання, які універсальні і не залежать від світоглядних установок автора, методологічний підхід полягає в обраних автором світоглядних установках, які можуть здійснити вплив на ракурс дослідження обраної теми, на постановку цілей і завдань дослідження.

У практиці наукового пошуку всі пізнавальні підходи реалізуються через певну сукупність методів дослідження та методологічних принципів. При цьому методологічні принципи відіграють роль регулятора в розвитку знання про трудові явища. Залежно від того, які методологічні принципи будуть обрані суб'єктом пізнання як базові, будуть використовуватися і відповідні методи, методики та прийоми, а отже, і засоби та способи дослідження, форми їх конкретизації. Від обраних методологічних принципів залежить обґрунтування методологічного підходу в дослідженні трудових явищ.

Методологія науки трудового права поряд із теоретико – світоглядним компонентом, системою методів наукового дослідження, методологічними підходами і принципами охоплює і юридичну техніку та методику дослідницької роботи. Адже всі структурні елементи юридичної техніки відображають об'єктивні закономірності пізнання і мають методологічне значення. Методологія наукового дослідження аналізує засоби, прийоми і методи пізнання, які застосовуються для отримання цього знання. Тому обґрунтованим є включення методики і техніки пізнавальної діяльності в структуру методології науки. При цьому цілком поділяємо думку про те, що вищий рівень методології науки утворюють світогляд, тип домінуючого юридичного мислення та юридичні наукові парадигми, які багато в чому визначають вибір методологічних підходів та методів при проведенні юридичних наукових досліджень [2, с. 74].

Отже, методологію науки трудового права можна визначити як систему взаємопов'язаних методів, прийомів, способів і принципів пізнання (дослідження) трудових явищ, які визначають закономірності функціонування системи суспільних відносин, що складають предмет трудового права, і ґрунтуються на вихідній світоглядній ідеї.

Методологія науки трудового права покликана визначити, як, з допомогою яких методів і засобів ця наука вивчає виникнення, функціонування і розвиток трудового права, які принципи покладено в основі вивчення, які методологічні підходи застосовано до дослідження трудових явищ.

Дослідження методології науки трудового права набуває ще більшої актуальності в умовах інноваційного розвитку суспільства. На рівні держави розроблена Стратегія інноваційного розвитку України на 2010 – 2020 роки в умовах глобалізаційних викликів. У зв'язку з тим, що інформація стає важливою самостійною категорією сучасності, виникає необхідність дослідження взаємодії лінгвістики, теорії інформації, психології і соціології, міждисциплінарних зв'язків. Необхідна взаємодія юриспруденції з іншими гуманітарними науками у сфері дослідження інновацій, і передусім з економікою. Інноваційний розвиток суспільства викликає необхідність звернення науки до розробки механізму підвищення рівня і якості праці, життєдіяльності працівника. Гуманістичні орієнтири повинні стати вихідними при вирішенні глобальних

проблем. Тому необхідне осмислення нових трудовправових реалій для вироблення нових підходів до правового регулювання трудових відносин.

Література

1. Богданова Н. А. Система науки конституційного права / Н. А. Богданова. – М.: Юрист, 2001. – 256 с.
2. Гусарев С. Д. Юридична деонтологія (Основи юридичної діяльності): Навч. посіб. / С. Д. Гусарев, О. Д. Тихомиров. – К.: Знання, 2005. – 655 с.

УДК 347.454.5(043.2)

Воробйова Н.О.,
старший викладач,

Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ОСНОВНІ РОЗДІЛИ ОПЛАТНОГО ДОГОВОРУ НАДАННЯ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ

За умов формування соціально орієнтованого суспільства і диспозитивності цивільно – правового регулювання у сфері охорони здоров'я триває лібералізація приватноправового сектора. Ця тенденція нормативно забезпечується положенням ст. 49 Конституції України, яка закріплює право громадянина на безоплатну медичну допомогу в державних і комунальних закладах охорони здоров'я і водночас гарантує розвиток лікувальних закладів усіх форм власності.

Відтак, усі відносини, які регулюються законодавством про надання медичної допомоги і відповідають вимогам ст. 1 ЦК України (тобто побудовані на засадах рівності), слід відносити до цивільно – правових [2, с. 254].

Властиве відносинам у сфері охорони здоров'я поєднання публічних і приватних елементів зумовило існування різних підстав зобов'язання з надання медичних послуг.

Доктрина цивільного права сформувала три підстави виникнення зобов'язань з надання цих послуг: 1) договір про надання медичних послуг; 2) одностороння обіцянка; 3) дії в інтересах третьої особи без доручення.

Договір про надання медичних послуг є найпоширенішою підставою виникнення цивільних правовідносин з платного надання медичних послуг.

На договір про надання медичних послуг поширюються загальні положення цивільного права про правочин і договір [1, с. 8].

Вітчизняне цивільне законодавство не містить норм, які визначають правову модель регулювання відносин щодо платного надання медичних послуг. Проте наявні щодо надання послуг, зокрема, медичних, саме тому, споживачем послуги у даному випадку виступає пацієнт клініки – фізична особа, а послугодавцем – медичний заклад, сам лікар виступає уповноваженою особою, яка безпосередньо надає послугу під час виконання своїх трудових обов'язків. Саме ці відносини знайшли своє відображення у договорі про надання медичних послуг.